

Nr 853

Av herr Magnusson i Borås m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 17, med förslag till förordning om avdrag vid inkomsttaxeringen för viss aktieutdelning, m. m.

(Lika lydande med motion nr 685 i Första kammaren)

I Kungl. Maj:ts proposition nr 17 föreslås att de bestämmelser som nu återfinns i 1960 års förordning med provisoriska bestämmelser om beskattning av aktiebolags och ekonomisk förenings inkomst i vissa fall, den s. k. Annell-lagen, skall ges permanent karaktär och delvis inarbetas i kommunalskattelagen. Samtidigt föreslås vissa ändringar i bestämmelserna.

Inledningsvis vill vi framhålla att de frågor som behandlas i propositionen är av utomordentlig betydelse för näringslivets kapitalförsörjning. Behandlingen har emellertid skett från alltför snäva utgångspunkter. Syftet med bestämmelserna om avdrag för utdelning på nyemitterat kapital är i och för sig att göra emissionsformen mera likvärdig i beskattningshänseende med annan kapitalanskaffning, t. ex. i form av obligationslån. Däremot har över huvud taget inte i propositionen diskuterats den betydligt mer vittgående och för bolagens kapitalförsörjning på längre sikt mer avgörande frågan om en avveckling helt eller delvis av dubbelbeskattningen av bolagens vinster. Från vårt håll har i olika sammanhang motioner väckts i syfte att få till stånd en successiv avveckling av dubbelbeskattningen av aktiebolag. Motionsyrkanden av sådan innebörd avvisades senast år 1966 av riksdagen under hänvisning till att det måste antas att företagsskatteutredningen under sitt fortsatta arbete skulle komma att ta ställning till frågan. Vi vill för vår del i likhet med riksbanksfullmäktige framhålla att en permanentning av nu ifrågavarande lagstiftning inte får undanskymma det förhållandet att en utredning av företagsbeskattningen fortfarande är aktuell, inte enbart vad gäller avvägningen mellan existerande beskattning av nettovinsten och olika alternativ för utformningen av bruttobeskattningen, utan även vad avser utformningen av nettovinstbeskattningen som sådan. Samtliga dessa problem är sådana som torde ligga inom ramen för företagsskatteutredningens arbetsområde. I ett sådant sammanhang bör kapitalförsörjningsproblemet och dess samband med skattesystemet närmare analyseras och mer djupgående undersökningar än som hittills skett företas. Självfallet bör därvid beaktas de ändringar som under senare tid vidtagits i skattesystemet, varvid bl. a. en evig beskattning av aktievinst införts. Enligt vår mening har kedjebeskattningen inom bolagssektorn klart negativa verkningar för investeringarna inom näringslivet samtidigt som den missgynnar det privata sparandet i aktier. Då 1960 års lagstiftning tillkom förutsattes att hithörande

frågor skulle ägnas fortsatt uppmärksamhet genom särskild utredning, vilken uppgift nu får anses åvila företagsskatteutredningen. Vi begränsar oss i förevarande sammanhang att erinra om de i januari månad från vårt håll väckta motionerna rörande dubbelbeskattningen.

Med det anförda vill vi framhålla att vi inte uppfattar de nu föreslagna förändringarna beträffande nyemissioner och den s. k. kedjebeskattningen som ett slutgiltigt ställningstagande till företagsbeskattningsens utformning.

I fråga om avdragsrätten för utdelning å nyemitterat aktiekapital innebär Kungl. Maj:ts förslag att rätten till avdrag begränsas till högst 5 procent per år av vad som inbetalats för de nya aktierna samt till en avdragstid på högst tio år. I detta hänseende överensstämmer Kungl. Maj:ts förslag — bortsett från en mindre teknisk förbättring — helt med den departementspromemoria som ligger till grund för lagstiftningen. Åtskilliga remissinstanser har emellertid funnit nödvändigt att avdragstiden förlängs och även framhållit önskvärdheten av att procentsatsen höjs.

Om man vill nå det av departementschefen angivna syftet, nämligen att jämställa nyemissioner av aktier med kapitalanskaffning via lånemarknaden, är det inte rimligt att begränsa avdragstiden till så kort period som tio år. Löptiden för obligationer i näringslivet är ytterst sällan så kort som tio år utan normalt 20 à 30 år. En nyemission brukar övervägas i samband med en planerad utvidgning av verksamheten eller annan större nyinvestering. Från denna utgångspunkt är det naturligt och psykologiskt mest lämpligt att vid bestämmandet av avdragsperiodens längd beakta den normala omloppstiden för kapitalet till en större investering, det må gälla maskiner eller byggnader. Sannolikt är att denna tidrymd är genomsnittligt längre än vad som är normal löptid för obligationslån. Av nu anförda skäl bör rätten till avdrag för utdelning å nyemitterat aktiekapital — om den nu över huvud taget skall begränsas i tiden — i vart fall inte sättas lägre än till 20 år.

Den senaste tidens erfarenheter ger också vid handen att ränteläget förändrats på ett sådant sätt att utdelningen på nyemitterat kapital måste sättas mycket högt. Den i dagarna vidtagna räntesänkningen torde inte förändra bilden. En höjning av utdelningarnas relativa storlek vid nyemissioner torde komma att krävas i fortsättningen även med hänsyn till den införda eviga realisationsvinstbeskattningen vid försäljning av aktier. I dagens läge skulle därför krävas en betydligt högre procentsats såsom maximum än den föreslagna, 5 procent. Emellertid bör en avvägning ske över en längre tidsperiod, och därvid har vi funnit att ett maximum anknutet till 6 procent å inbetalt kapital är skäligt. Det hade enligt vår uppfattning varit önskvärt att man i detta sammanhang närmare prövat vissa uppslag som framkommit om att anknyta procentsatsen till den aktuella obligationsräntan under emissionsåret eller liknande.

De nya bestämmelserna föreslås skola tillämpas beträffande emissioner som skett efter den 30 juni 1966. Många företag har emellertid gjort emissioner kort tid dessförinnan, bl. a. med hänsyn till att rätten till avdrag enligt då gällande bestämmelser eljest till viss del skulle ha gått förlorad. För sådana företag blir normalt utdelningen sämre behandlad i skattehänseende än om de nya föreslagna reglerna

gällt. Det är med hänsyn härtill motiverat att låta de nya förmånligare reglerna gälla även emissioner före halvårsskiftet 1966. Härför talar också praktiska skäl. De nya bestämmelserna bör lämpligen gälla beträffande utdelningar på aktier, vilka emitterats efter utgången av år 1960.

Genom 7 § inskränks rätten till avdrag för utdelning å nyemitterat aktiekapital, om mer än hälften av bolagets aktier ägs av svenskt aktiebolag, svensk ekonomisk förening eller utländskt bolag. Därvid skall dock inte medräknas aktier som tillhör förvaltningsbolag, såvida inte förvaltningsbolaget eventuellt tillsammans med närstående bolag och föreningar innehar minst hälften av samtliga aktier i det utdelande bolaget. Som bl. a. riksskattenämnden framhållit i sitt remissyttrande över promemoriaförslaget torde det för närvarande knappast finnas några vanliga förvaltningsföretag som inte årligen utdelar sina vinster för att därigenom vinna skattemässiga fördelar. I princip är förvaltningsföretaget skattskyldigt för utdelningen, och om det självt undgår beskattning därför att det delar ut erhållna aktieutdelningar övergår beskattningsanspråket på aktieägaren i förvaltningsbolaget. Härigenom torde tillräckliga garantier föreligga för att den dubbelbeskattningseffekt som lagstiftningen åsyftar blir effektuerad i tillräcklig omfattning. De skäl som vid förordningens tillkomst anfördes för att diskriminera förvaltningsföretag var utomordentligt svaga, och utvecklingen har visat att den risk för "att lagstiftningen skulle utnyttjas för att nå icke avsedda skattelättnader" torde vara ringa. Med hänsyn härtill och då utdelning direkt till stat och kommun inte medför att avdragsrätten går förlorad bör det förhållandet att aktier ägs av förvaltningsföretag i princip inte föranleda förlust av avdragsrätten. Nämnas bör att förvaltningsföretagen inte själva kan erhålla avdrag för utdelning å nyemitterade aktier, eftersom de inte driver rörelse eller jordbruk.

Flera remissinstanser på näringslivets område — däribland Kooperativa förbundet — har förordat att i skatteförfattningarna införs en bestämmelse som medger rätt till avdrag för stämpelkostnader och andra kostnader i samband med emission av aktier. Därvid har påpekats att samtliga kostnader för upptagande av t. ex. ett obligationslån är avdragsgilla vid inkomsttaxeringen. Detta förslag har inte upptagits i den föreliggande propositionen nr 17. Enligt vår uppfattning är det av remissinstanserna framförda yrkandet väl underbyggt, och för att bättre tillgodose syftet med lagstiftningen borde en motsvarande avdragsrätt införas för kostnader för nyemissioner. Vi föreslår att så sker.

Under åberopande av det anförda hemställer vi,

I. att riksdagen måtte med ändring av förslagen i proposition nr 17 besluta,

a) att avdrag enligt förordning om avdrag vid inkomsttaxering för viss aktieutdelning skall få ske under förutsättning att ansökningshandlingarna vid nybildning av bolag liksom vederbörlig anmälan vid ökning av aktiekapitalet ingivits efter utgången av 1960,

b) att avdrag för utdelning skall få uppgå till högst 6 procent,

c) att avdrag skall medges för sammanlagt högst 20 kalenderår och icke senare än tjugofemte taxeringsåret efter det år då inbetalning för aktierna först skedde,

d) att det förhållandet att aktier ägs av förvaltningsföretag ej i princip skall föranleda förlust av avdragsrätten, samt

e) att avdragsrätt vid inkomsttaxeringen skall införas för kostnad för nyemission; ävensom

II. att vederbörande utskott måtte utarbeta förslag till härför erforderliga författningsändringar.

Stockholm den 7 februari 1967

Tage Magnusson (h)
i Borås

Hans Nordgren (h)

Alf Wennerfors (h)

Bo Turesson (h)

Folke Björkman (h)

Nr 854

Av herrar *Sjönell* och *Gustafson* i Göteborg, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition nr 17*, med förslag till förordning om avdrag vid inkomsttaxeringen för viss aktieutdelning, m. m.

(Lika lydande med motion nr 686 i Första kammaren)

Stockholm den 7 februari 1967

Bengt Sjönell (cp)

Sven Gustafson (fp)
i Göteborg